

Csillagászati hírek

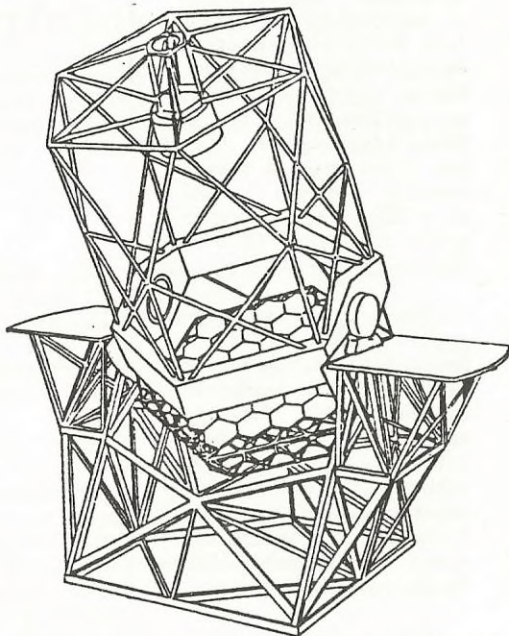
A Keck-teleszkóp felülmúlta a palomari

A készülöben lévő 10 m-es Keck-távcső kilencedik tükörszegmensét 1990. október 31-én építették be. Az óriástávcső optikája 36 db, egyenként 1,8 m-es hatszögletű tükörből fog állni, melyek vastagsága mindössze 75 mm. Az első kísérleti felvételeket november végén vették fel az épülő távcsőóriással. Már a negyedrészt elkészült tükörfelület is több fényt gyűjt össze, mint a híres Palomar-hegyi 5 m-es. Az NGC 1232 jelű galaxist mutató CCD-felvétel a legjobb reményekre jogosítja fel a műszakiakat, akik szerint a 36 tükör összehangolása is ugyanolyan eredményes lesz, mint az eddig elkészült 9-é. (Sky & Tel., 1991. febr. — Mzs)

Elkészült a világ legnagyobb távcsőtükrére

A németországi Mainzban működő Schott gyár sikeresen elkészítette az ESO számára a 16 m-es VLT (Very Large Telescope = Nagyon Nagy Távcső) első 8,6 m átmérőjű üvegorongját (melynek végleges mérete 8,2 m lesz). Ez az eddigi legnagyobb, egyetlen darabból álló üvegorong, melyet csillagászati célra öntöttek. Vastagsága mindössze 177 mm. Az igen hajlékony főtükör felületét aktív optikai rendszer segítségével tartják majd az ideális görbületen. (Ilyen elven működik az ESO 3,5 m-es NTT-je.)

A Schott különleges módszerrel készítette a korongot. A 42 tonnányi olvadt üveget egy olyan, görbült aljú öntőmintába jutatták, mely percenként hat fordulatot vég-

zett. Ezen a módon már eleve a végleges optikai felületet megközelítő felszín kaptak.

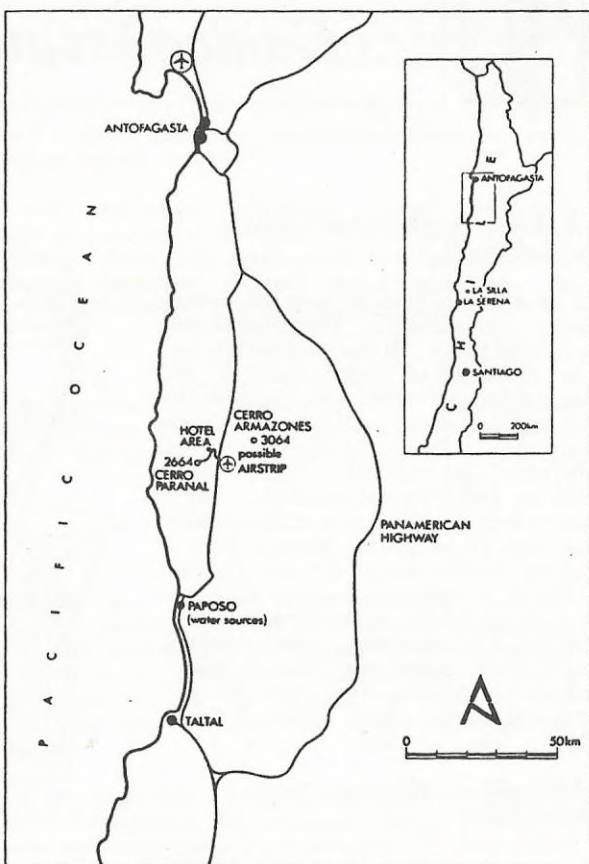
A korong további három hónapot tölt egy kemencében, melyben lassan szobahőmérsékletre hűtik. Ezután következnek a csiszolás munkálatai, majd a keramizáló eljárás, melynek során az üvegorong hőtágulását nullára állítják be.

A VLT-t a chilei Atacama-sivatagban állítják fel, a 2664 m magas Cerro Paranalon. Ez a helyszín 130 km-re van Antofagastától és 12 km-re a Csenedes-óceántól. A Cerro Paranal még La Sillánál is jobb észlelőhelynek ígérkezik; a seeing átlagértéke 0,66 (ugyanaz La Sillán 0,76), és a jó minőségű éjszakák

száma is jóval magasabb a VLT felállítási helyén.

Az ESO-nál azt remélik, hogy a 4 db 8,2 m-es távcsövből álló rendszerrel — az adaptív optikának köszönhetően — megközelítik az elméleti felbontóképességet, és optimális körülmények között elérik a 0,0005-es felbontást, ami a Hold távolságában 1 m-nek felel meg. A tervek szerint 1998-ra készül el a VLT, a világ legnagyobb távcsöve. (ESO PR 90/11, 91/2 — Mzs)

Lapzárta után érkezett. Február 12-én O. Hainaut és A. Smette a Halley-üstökös rendkívül erős kitörését észlelte az ESO 1,5 m-es dán távcsövével. A jelenség több mint 2 milliárd km-es naptávolságban zajlott le; eredetére még nincs magyarázat. (ESO PR 91/3 — Mzs)

Meteor '91 észlelőtábor

A Magyar Csillagászati Egyesület nagy nyári észlelőtáborát augusztus 9--16. között rendezi a bakonybeli Ráktanyán (sok érdeklődőt várunk az augusztus 9--11-i hétvégén). Táborunkat elsősorban a tapasztalt amatőrök seregszemléjének szánjuk. Az éjszakai megfigyeléseket napközben előadásokkal, konzultációkkal, kirándulásokkal stb. színesítjük. Az egyhetes tábor részvételi díja 2500 Ft, MCSE-tagok számára 2000 Ft körüli lesz.

Kezdő, az éggel ismerkedő amatőröknek július 12--19. közötti táborunkat ajánljuk, melyet ugyanitt rendezünk.

Előzetes jelentkezések az Magyar Csillagászati Egyesület címére küldhetők (1399 Budapest, Pf. 701/29.)